

'We kunnen fossiel in een klap verkopen, maar maken we dan echt verschil?'

FD, Martine Wolzak 1 oktober 2021

Pensioenfondsen voelen de druk om volledig 'uit fossiel' te stappen. Maar niet elk fonds neemt 'dezelfde route' om dat doel te bereiken, benadrukken Corien Wortmann en Joanne Kellermann, voorzitters van de twee grootste pensioenfondsen van Nederland, ABP en PFZW. 'Wij vinden het effectiever om invloed uit te oefenen.'

Corien Wortmann (links) en Joanne Kellermann (rechts) zijn als voorzitters van de twee grootste pensioenfondsen van Nederland, ABP en PFZW, samen goed goed voor €800 mrd aan beleggingen. Foto: Kiki Groot voor het FD

De eerste Nederlandse pensioenfondsen stapten afgelopen maand 'uit fossiel'. PME, het fonds van onder meer ASML en NXP, en pensioenfonds Horeca verkochten hun beleggingen in olie, gas en kolen. En een beetje trots dat zij 'vooroplopen' zijn de bestuurders van die fondsen wel.

De stap vergroot de druk op de andere Nederlandse pensioenfondsen, zeker in aanloop naar een nieuwe Klimaatop volgende maand in Glasgow, om hetzelfde te doen. Tegen ambtenarenpensioenfonds ABP dreigt zelfs een rechtszaak met dat doel, aangespannen door zo'n honderd fondsdeelnemers. Later deze maand komt ook nog een eerste rapportage over de klimaatprestaties van de Nederlandse financiële sector, banken, verzekeraars én pensioenfondsen.

Lukt het om, zoals beloofd, hun CO₂-voetafdruk te verkleinen én te investeren in de energietransitie?

Niet elk fonds neemt 'dezelfde route' om die doelen te bereiken, benadrukken de voorzitters van de twee grootste pensioenfondsen van Nederland, ABP en PFZW in een eerste gezamenlijk interview over het Klimaatakkoord van Parijs. Samen zijn Corien Wortmann en Joanne Kellermann goed voor €800 mrd aan beleggingen. Beide fondsen hebben (nog) niet volledig afscheid genomen van fossiel, maar wél hun CO₂-voetafdruk drastisch teruggebracht en investeringen in schone energie opgeschroefd.

Om maar met de deur in huis te vallen, waarom verkopen jullie fossiel niet meteen?

'Wij zitten hier samen om uit te stralen dat wij dit niet zien als een wedstrijd', zegt Joanne Kellermann. 'Het doel is duidelijk: wij willen allemaal de doelen van Parijs halen (de aarde mag niet meer dan 2 graden Celsius opwarmen, red). Maar iedereen neemt een eigen route daarnaartoe. Voor ons is het belangrijkste om te zeggen: we zijn er niet mee bezig om elkaar de pas af te snijden, of de loef af te steken. Het gaat om de inhoud.'

'Eigenlijk willen alle grote Nederlandse pensioenfondsen in 2050 een klimaatneutrale portefeuille hebben', vult Corien Wortmann aan. 'Maar iedereen kiest een eigen route. Wij selecteren strenger in welke bedrijven wij willen beleggen. Wij leggen verantwoording af over wat we bereiken met engagement, onze gesprekken met bedrijven waar we niet helemaal tevreden over zijn. Dat betekent dat er ook bedrijven en sectoren afvallen, waar verbetering niet snel genoeg gaat. Zo zijn wij nu — net als PFZW — kolen en teerzand aan het uitsluiten.'

Dat doel in 2050, kun je dat bereiken terwijl je nog belegt in fossiel?

Kellermann: 'Nou, ik ga niet vastleggen dat we tot 2050 in fossiel beleggen. Ik hoop het niet. Wat allebei onze fondsen zeggen: wij vinden het effectiever om invloed uit te oefenen, aan tafel te blijven, die kritische vriend te zijn van de bedrijven die we hebben uitgekozen, dan om daar nu helemaal uit te stappen. Ook binnen fossiel maken we keuzes. En die gaan we dan ook nog eens op de huid zitten, dat is de route die wij kiezen.'

Meestal, als je een route hebt, zijn er mijlpalen. Is een fonds dat uit fossiel stapt verder dan jullie zijn?

Wortmann: 'Die vraag kun je niet zwart-wit beantwoorden. Er is nu veel focus op de beleggingen in fossiel. Dat is bij ABP bijvoorbeeld 3% van de portefeuille. Maar voor een klimaatneutrale economie moeten alle grote economische sectoren gigantische veranderingen ondergaan. De luchtvaart, de auto-industrie, cement, de manier waarop wij huizen bouwen. Dat is allemaal heel fundamenteel. Je moet naar dat hele palet kijken om te beoordelen of een fonds ambitieus is.'

Maar bij jullie dreigt zelfs een rechtszaak.

'Zeer brede groepen deelnemers en werkgevers vinden dat de ambitie bij ABP omhoog moet. Dat vinden wij als bestuur ook. Als je de recente rapporten ziet van IPCC en het Internationaal Energie Agentschap, dan is het dringend noodzakelijk dat we versnellen op de energietransitie. We zien al dat er veel meer overstromingen komen, grote hitte, branden en noem maar op. En de rapporten geven ook aan dat dat wordt beïnvloed door de mensen.'

'De urgentie is groot. Wij willen dat als bestuurders van ABP ook laten zien. We gaan concreter worden over waar we wel in willen investeren, waarin in de toekomst niet meer — en hoeveel we verder afbouwen op fossiel de komende tijd. Komende maand maken we concrete stappen bekend. Kijk, het staat iedereen vrij om naar de rechter te gaan. Ik heb er vertrouwen in dat wij voor de rechter goed voor de dag kunnen komen.'

U zei net, 'het is geen wedstrijd'. Vindt u dat de buitenwereld er een wedstrijd van maakt?

'Ja, een beetje wel', zegt Kellermann. 'Ik zeg niet dat we geen urgentie voelen, integendeel. Alleen, ik vind het belangrijk dat elk fonds de route kiest die past bij dat fonds. Dat is helemaal niet erg, dat is juist goed. Je kunt en hoeft het niet allemaal tegelijkertijd op dezelfde manier te doen. Ten aanzien van fossiel, dat zegt Corien terecht, we moeten niet alleen daarop focussen, ook bij ons is dat maar een heel klein percentage van de beleggingen.'

'De vraag is: hoe kun je verder je CO₂-voetstap verkleinen? Van de totale PFZW-beleggingen zit nu 2,6% in fossiel. De CO₂-intensiteit van de aandelenportefeuille hebben we al met 53% teruggebracht. Onze nieuwe doelstelling is ambitieus, nog eens 30% CO₂-reductie, mogelijk ook elders in de beleggingen. Maar dat wordt ingewikkelder. We kunnen dat met 'grote stappen snel thuis' wel halen. Verkoop die hele handel in een klap, dan zijn we ervanaf. Prima. Maar maken we dan echt verschil? Je kunt ook vragen: hoe beleggen we gericht in dingen waar we echt positieve impact kunnen maken op het gebied van klimaat? En wat ik in dat verband een interessant dilemma vind, is: koop je impact of maak je impact?'

Het ministerie van Economische Zaken luidde eerder dit jaar de noodklok, het lukt niet om voldoende financiers te vinden voor de energietransitie. Hoe kan dat, als jullie zo graag het verschil willen maken?

Wortmann: 'Het is ons als fondsen al jaren een doorn in het oog, dat in Nederland de publiek-private samenwerking zo slecht van de grond komt. We hadden even hoop dat het Nationaal Groeifonds de "onrendabele top" zou pakken en daarmee ook de business case voor ons interessant zou maken. Onze beleggerszaten aan tafel bij een groot railproject en op het moment dat de opzet van het fonds werd gepubliceerd, zakte de energie weg. Van "oh, we gaan het geld daar wel halen".'

Dus het groeifonds, in de volksmond het Wopke-Wiebesfonds, concurreert met jullie?

'Het maakt niet die publiek-private samenwerking mogelijk. Als je kijkt wat voor enorme investeringen nodig zijn in het Nederlandse elektriciteitsnet, alleen al in betere elektriciteitsvoorziening en in de stabiliteit daarvan, dan heb je het over vele miljarden. Wij willen graag aan tafel om te kijken wat er wel kan. Maar dat vergt dat de overheid die onrendabele top pakt. Want het is pensioengeld van onze deelnemers, daarmee kunnen we geen onverantwoorde risico's nemen.'

'Die onrendabele top, daar kan de overheid met relatief weinig geld een groot deel van het staatrisico afdekken', vult Kellermann aan. 'Dat is nou typisch des overheids, om bepaalde risico's in de maatschappij af te dekken, die anders niet af te dekken zijn.'

De formatie van een nieuw kabinet lijkt te beginnen. Dit staat hoog op het wensenlijstje?

'Ja, wat ook hoog op ons wensenlijstje staat - altijd maar dit keer nog meer dan anders - is stabiel beleid voor de energietransitie. Daar schreeuwt iedereen om.' Wortmann: 'Subsidieprogramma's die veranderen om de paar jaar. We zitten te veel in die cyclus van vier jaar. Voor de energietransitie is

de tijdhorizon 20, 30, 40, 50 jaar. Ik hoop dat een nieuw kabinet ten minste tien jaar vooruit kijkt. Dat zal investeerders echt helpen.'

Lees het volledige artikel: <https://fd.nl/financiele-markten/1414382/we-kunnen-fossiel-in-een-klap-verkopen-maar-maken-we-dan-echt-verschil>